

Wilco van Rooijen

A solar-powered truck, possibly a Solar Coach, is shown driving on a snowy mountain slope. The truck has large solar panels mounted on its roof and is equipped with large, treaded tires. The background shows a steep, snow-covered mountain under a clear sky.

‘Onmogelijk?
Dat moet je tegen
mij dus nooit zeggen’

Alpinist Wilco van Rooijen is makelaar in uitdagingen. En een man die ervan overtuigd is dat we de wereld te leen hebben van onze kinderen. Eind 2013 rijdt hij samen met zijn maat Fokke van Velzen op zonne-energie naar de Zuidpool. Om te laten zien dat alles kan, als je maar wilt.

Leif & Daadkracht

A

Is jochie van 5 stond Wilco van Rooijen in Zwitserland aan de voet van de Aletschgletsjer. Hij herinnert zich dat moment als de dag van gisteren. Want hoe klein hij ook was, de natuur deed daar iets met hem dat zijn leven zou bepalen. Al zou hij dat pas veel later begrijpen. Hij voelde zijn eigen nietigheid, maar werd tegelijk geïnspireerd door de mannen, die het met hun rugzakken toch opnamen tegen die machtige bergen. Als alpinist beklim Wilco 'onmogelijke' toppen als de Mount Everest en de K2. En hij ontpopte zich tot een beroepsinspirator. Hij beschouwt inspiratie als de valuta van de vooruitgang. Voor wie werkelijk geïnspireerd is, is geld slechts een middel. Vandaar dat hij ondernemers die iets over zichzelf, over de belangrijkste waarden in het leven en over duurzaamheid willen leren, mee de bergen in neemt. Dat is zijn habitat, daar kan hij 'dat niet onder woorden te brengen gevoel' overbrengen. 'Als een leidinggevende in een groot bedrijf snel specialist wil worden in groepsdynamiek en crisismanagement, dan moet hij of zij eens deelnemen aan een expeditie naar een lastig bereikbare bergtop. Want als iedere beslissing letterlijk over leven en dood gaat, als je door de bijkelharde elementen wordt gedwongen om door te gaan, terwijl je feitelijk halfdood bent of in een ogenschijnlijk hopeloze situatie zit, dan leer je waar het om gaat als je met een team van A naar B moet. Je hoeft dat niet in je te hebben. Je leert het. Omdat je moet.'

'Een moeilijke klus vraagt om mensen die heel goed weten wat ze willen. Mensen met complementaire karakters en skills'

Conflicten zijn nodig

In feite is Wilco een soort makelaar in 'onmogelijke' projecten. Net als in het bedrijfsleven trekken zware uitdagingen sterke ego's aan. Niet iedereen wil zijn leven in de waagschaal stellen om op het dak van de wereld totaal uitgeput zijn laatste energiereep uit te kotsen, 5 transformerende minuten te ondergaan en vervolgens als een haas een veiliger heenkomen te zoeken. Is het belangrijk dat zo'n team uit gelijkgezinden bestaat, uit vriendjes? 'Nee, ik zou zeggen: integendeel,' antwoordt Wilco. 'Een moeilijke klus vraagt om mensen die heel goed weten wat ze willen. Mensen met complementaire karakters en skills. Die krijgen vervolgens conflicten, maar die conflicten gaan ook ergens over. Ze zijn noodzakelijk om verder te komen. Als je een geslaagde expeditie achteraf analyseert, dan zie je dat de conflicten cruciaal zijn geweest voor het welslagen. En dat een persoon die je in het heetst van de strijd even niet kon luchten of zien een belangrijke functie had. Achteraf beseft je waarom iemand reageerde zoals hij deed en daardoor groeit het respect. Tijdens een expeditie naar de Noordpool had ik flinke botsingen met een collega. Uitgerekend met hem ben ik twee jaar later wel naar de Zuidpool afgereisd.' Het is volgens Wilco ook een mythe dat er mensen zijn die nooit mentaal of fysiek stuk zitten. 'Tijdens mijn expeditie naar de Zuidpool in 2011 ploeterden we 70 dagen door een van God verlaten sneeuwlandschap. Ieder expeditielid gaat op zo'n trip een keer kapot. Met ervaring of kracht heeft dat niets te maken. Vaak zal de meest ervaren man of vrouw de rest motiveren, maar het kan ook zomaar gebeuren dat een onervaren expeditielid in een lastige situatie degene is die het best in zijn vel zit. Die ziet de rest dan stoeien en neemt de leiding over. Iedereen accepteert dat ook, er zijn geen hiërarchische grenzen. Die wisselwerking is het mooiste wat er is en maakt een team sterk.'

Mission Antarctica

Mede door zijn expedities is Wilco ervan overtuigd geraakt dat we de wereld te leen hebben van onze kinderen en dat we momenteel bezig zijn de planeet te slopen. Zelf wekt hij thuis zijn energie op met zonnepanelen, heeft hij zonnecollectoren voor warm water, een warmtepomp die zorgt voor milieuvriendelijke verwarming en het water in de stortbak van zijn wc komt uit een put in de tuin. 'Tijdens expedities leer je dat hulpbronnen schaars zijn. Je moet woekeren met brandstof, eten en soms water. Vandaar dat ik me er, als ik terugkom in de bewoonde wereld, altijd over verbaas hoe normaal we het vinden dat je het licht aanknipt, een stekker in het stopcontact steekt en de kraan opendraait. Wie niet beter weet, denkt dat het allemaal van de grote hoop gaat. Ik ben daarom heel gemotiveerd om vooral kinderen te inspireren de aarde straks anders te beheren dan wij nu doen. Spreken

op scholen vind ik ontzettend leuk en belangrijk. Punt is, met een abstract begrip als 'duurzaamheid' kan een kind niks. Maar als ik over mijn expedities spreek, hangen die kinderen aan mijn lippen. Het liefst zou ik ze allemaal letterlijk meenemen op mijn avonturen, wat helaas hoogstwaarschijnlijk een droom zal blijven.

Het viel me op dat kinderen extreem gefascineerd zijn door alles wat met de Noord- en Zuidpool te maken heeft. Zo ontstond het idee van een voorbeeldexpeditie naar de Zuidpool in een voertuig dat volledig op zonne-energie loopt. In 2048 verloopt er een internationaal verdrag waarin staat dat Antarctica niet geëxploiteerd mag worden. Dus er mag niet worden geboord naar olie, er mogen geen militaire missies heen, enzovoorts. De jeugd van nu beslist straks over het lot van 's werelds laatste ongerepte natuureservaat. Vandaar de naam Missie Antarctica 2048; Educating The Next Generation.'

Schoolvoorbeeld

Voor ontwerp en bouw van de Solar Truck klopte Wilco aan bij de Hogeschool Utrecht, afdeling Natuur en Techniek waar hij ooit zelf op zat. 'Ik wilde een voertuig bouwen met bestaande componenten en techniek en waarvoor helemaal niets hoefde te worden uitgevonden.' Aanvankelijk was het erg ambitieus en onconventioneel, maar uiteindelijk stak een sectordirecteur zijn nek uit en ging een team van studenten ermee aan de slag. Ze werkten bijna dag en nacht, hadden een geweldige tijd en bouwden als eersten ter wereld een auto volledig van koolstofvezels. Er waren voor de school uitdagingen genoeg, ook qua schoolstructuur. Dit soort grensverleggende projecten is immers uniek. Hoe ga je dan om met beoordelingen en beloningen? Uiteindelijk is er een 'excellent programma' doorgevoerd. Maar nog belangrijker: 'de eerste bedrijfjes zijn er al uit voortgekomen.'

Er wordt een filmverslag gemaakt waarbij kinderen het filmmateriaal van de Missie Antarctica 2048 bijvoorbeeld via internet en televisie kunnen volgen. Wilco is ervan overtuigd dat als kinderen de expeditie hebben gevolgd, zij precies weten wat duurzaamheid inhoudt. 'Juist jongere kinderen hebben, als je ze dit uitlegt, meteen door hoe het zit. Die vragen dan waarom we nog in auto's rijden die op fossiele brandstoffen lopen, waarom we water in plastic flesjes kunnen kopen, terwijl iedereen weet dat het verkeerd is. Ze weten dat we de wereld anders kunnen en moeten inrichten. Ze stellen haarscherp de juiste vragen. Een CEO van een groot bedrijf heeft op zo veel onbevangenheid en nuchterheid maar één eerlijk antwoord, namelijk dat het een geldkwestie is. Dat roofofbouw op de aarde blijven plegen vanuit zijn optiek de enige optie is, omdat de concurrentie dat nu eenmaal ook doet. Met dit project wil ik die kinderen heel eigenwijs nog

meer ammunitie geven. Ik wil laten zien dat 20-jarigen met bestaande technologie en wat zakgeld een voertuig maken waarmee je letterlijk naar het einde van de wereld kunt rijden bij -30°C. Dan zijn er geen smoesjes meer! Leg als bedrijfsleven vervolgens nog maar eens aan een kind van 10 uit waarom jij bijvoorbeeld niet eens je waterverbruik slim kun verminderen. Natuurlijk geven we er tegelijk ook een dikke positieve draai aan. Bedrijven die dit sympatiek vinden, kunnen meeliften op de goedwill die het project zonder twiifel internationaal gaat kweken. Als een bedrijf die twee gekke Nederlanders die op zonnekracht naar de Zuidpool reden ondersteunt, dan zullen wij eenieder die het horen wil vertellen welke mooie duurzame projecten dat bedrijf zelf ontplooit.

Snurken in de sneeuw

Ruim 2.300 kilometer door een gebied dat zo ongastrij is dat het net zo goed een deel van Mars zou kunnen zijn, waar mensen niet eens hebben geprobeerd te leven, is dat überhaupt mogelijk? Ik heb daar al eens een expeditie op ski's gedaan. Een martocht van 70 dagen in een witte woestijn, onze bekapping op sleeën achter ons aan zeulend. Mits de Solar Truck blijft rollen, wordt dit in fysiek opzicht geen monstertocht. De techniek vormt de grote uitdaging. In 2011 was ik nog op Antarctica om Mount Vinson te beklimmen, de hoogste berg van het continent. In het basiskamp sprak ik over het plan met een stel Amerikaanse wetenschappers. Op zonnekracht naar de Zuidpool rijden? Absoluut onmogelijk, zeiden ze. Dat moet je tegen mij dus nooit zeggen, want dan zal ik wel eens even laten zien dat het wel kan.

Het grote geheim van ons project is dat we geen gebruik maken van accu's. Met accu's zou dit project inderdaad onmogelijk zijn. Bij het opslaan van energie gaat 30 procent verloren. Dat is echt gigantisch. Verder zijn zelfs de modernste batterijen nog altijd loodzwaar. Wij hebben de studenten gezegd dat het voertuig geen 100 kilometer per uur hoeft te rijden. In Antarctica en in principe moeten we klokje rond door kunnen rijden. We zijn met zijn tweeën en ik vermoed dat we het om de 2 uur van elkaar zullen overnemen. Toch zullen we af en toe moeten slapen. Aanvankelijk was het de bedoeling dat we in de auto zouden liggen. Door het ontbreken van accu's is er immers ruimte zat en hoe minder uitrusting je meeneemt, hoe verder je komt. Uiteindelijk zijn we bang dat we al snurkend te veel condens produceren en de elektronica beïnvloeden. Dus zullen we gewoon oudervets in een tentje op het ijs gaan liggen.

Niet zeuren

Geloven in jezelf en je team, nooit opgeven en altijd oog houden voor kansen rekent Wilco tot de mentale standaarduitrusting van mensen die willen winnen. Waarbij hij 'winnen' niet zozeer ziet als winnen van een ander, maar in de zin van tegen de verdrukking in iets moois tot stand brengen. De expeditiemetator gaat wat hem betreft algemeen op. 'Op de K2 heb ik echte drama's meegemaakt. Ik ben er bijna aan onderdoor gegaan. Ik heb teammaten verloren, ben al mijn tenen kwijtgeraakt, bittere ellende. Mensen denken dat ik dus wel heel erg in mezelf gekoerd moet zijn en helemaal klaar zal zijn met die vervloekte bergen. Maar die vervloekte bergen hebben mij ingeperd en geleerd dat er altijd mogelijkheden zijn, hoe uitzichtloos een situatie ook lijkt. Ze zeggen wel eens, en daar ben ik het volledig mee eens: 'je snapt de essentie van het leven pas als je de dood in de ogen hebt gekeken'. Die mentale instelling kun je direct vertalen naar een bedrijf of samenleving. We praten in Nederland momenteel heel veel over de crisis en over de dingen die we misschien niet meer kunnen doen. Zeur, zeur, zeur. Dat werkt verlammend. Als zo'n fatalistische mentaliteit in een netelige situatie in de bergen de groep infecteert, ben je er geweest. Niet voor niets is zaniken onder alpinisten een doodzonde.

In Nederland zitten we nou niet bepaald in de bergen, maar het loopt hier en daar inderdaad niet helemaal lekker. Juist nu moeten we dan ook focussen op onze kansen. Nederland is feitelijk zo ongelooflijk sterk. Ik hoorde laatst weer dat Eindhoven is uitgeroepen tot slimste regio van de wereld. Bijna niemand in Nederland weet dat. We moeten daar hartstikke trots op zijn. We moeten elkaar uitdagen om die competentie en vernieuwingskracht daadwerkelijk in te zetten. Dan kunnen we veel beter scoren dan de Duitsers. Want het is toch frustrerend om te zien dat onze oosterburen het zo goed doen, terwijl wij met al onze kennis en technologische knowhow in felle achterblijven! We staan niet eens meer in de top 20!

Laten we ruimte geven aan visionairs als Jan Rotmans van de Erasmus Universiteit. Tegen het bedrijfsleven zou ik willen zeggen: 'stimuleer durf en enthousiasme'. Verzamel mensen om je heen die bereid zijn om tot het einde te gaan en die niet bij de eerste tegenslag aankomen met allerlei smoezen om verantwoordelijkheid af te kunnen schuiven. Als gezegd, dat hoeven geen vrienden te zijn die elkaar naar de mond praten, liever niet zelfs. Het is vershrnkkelijk mooi om met een groep eigenwijze mensen te besluiten om iets te doen waarvan iedereen zegt: je bent hartstikke gek. En er dan ook vol voor te gaan. Of het nu gaat om het beklimmen van de Mount Everest, een reis naar de Zuidpool of om het verwezenlijken van een innovatief bouwproject. En last but not least: ga uit van je eigen kracht! ■